

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primí decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federationii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIONEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esí Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei u.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrala pentru fiesoc-care publicatiune separatu. In loculu deschibu 20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

De pre campulu resbelului.

De la armata assediatoria d'innaintea Parisului nu amu mai primitu nece una scire despre lupte noue. Se anuncia numai at'ata, ca in 23. sept. s'au intemplat, tota d'iu'a, loviri mice si favoritorie armelor francese. Intre avangardele prusesi si voluntarii francezi se intempla in continuu loviri mai mice, in cari francesii resista cu multa tenacitate, precum de altmintrele-a s'a si potutu prevedé. Conduita guvernului republicanu d'in Parisu areta, ca elu a renuniatu definitivu la acceptarea unei paci rusnatorie, si e resolutu a se apera pana la estremeitate. De aci se potu intielege inarmarile si pregatirile cele mari d'in partea sudica a Franciei, despre cari unu corespundinte prusescu alu diuariului „B. Zeitg.“ serie urmatoriele: „Suntemu pre deplinu informati, ca la Lyon, si, preste totu, in sudulu Franciei se facu pregatiri mari pentru formarea unei armate noue. Mai multe consideratiuni ne impedece, d'a publicá detaiuri mai de aproape despre mesurile luate de noi, inse potemu asigurá, ca s'au facutu tote despusestiunile, ca se impedece concentrarea noveloru poteri de armata a le inimicului.“

Nu se scie, in ce voru poté consiste contr'ame-surele prusiloru, de ora-ce de o-cam-data trebe se renuncie la speranti'a de a strabate cátra lini'a Rhone. Corpulu bavaresu de armata, care a tienutu ocupata cetatea Muhlhausen, grasandu acolo in modu at'atu de terribilu si barbaru, incatu locuitoriloru abie li-a mai remasu mediu-locele necesarie pentru sustinerea vietiei, fu silitu se parascesca numita cetate in fuga mare. — Elu scapa de nemiciea totale numai prin tradarea unei servitorie germane, carea a fostu incunosciintiatu pre comandante, ca poporatiunea de acolo a chinatu inru ajutoriulu seu garnison'a d'in Belfort.

Scirea d'in urma ce o primiramu d'in castrulu de la Metz e datata d'in 23. sept.; si a nune unu raportoru specialu alu diuar. „Elbef. Ztg.“ serie urmatoriele: „In fortaretia era au devenitu tote mai viue; francesii au terminatu degia intre St. Quentin si Plappeville unu redoutu nou, pre care l'au providiutu cu tunuri; de asemenea au facutu de nou diferite sianturi in intrulu zonei fortaretiei. — Afara de trupele franceze cari se afla in cetate, fortificatiuni, forturi si in sianturi, armata maresialului Bazaine posteza in patru puncte. Castrulu celu mai mare pare a fi celu de la costea ostica a delului St. Quentin; alu doilea e in siesulu d'intre Metz si forturile Embacadre si Queleu; alu treilea se vede pre terrenulu ce se estinde d'inderetrulu cetatii Metz pana la fortulu St. Julien; castrulu alu patrule-a se afla d'inderetrulu aradicaturei calii ferate de la Montigny. Dupa marturisirea captiviloru nemtiesci, eliberati d'in Metz de cátra francesi, maresialulu Bazaine nu cugeta nece citu e mai putientu la predarea cetatii. — Pre livedile d'intre cetate si forturi se vedu paseundu cai si vite cornute, ce'a ce insemna, ca cetatea nu duce inca lipsa de carne.“

Garnison'a d'in Strassburg totu mai resiste inca inimicului, causandu i perderi nu ne insemnate. Asié, trupele prusesci de la Strassburg au avutu, in intervalulu de la 1. pana la 10 sept. urmatoriele perderi, si anume morti: 1 oficieru d'in statulu majoru, 2. oficieri, 23 subu oficieri si fetiori; raniti: 6 oficieri, 151 subu oficieri si fetiori; perduti: 1 oficieru si 3 fetiori. Trupele badense au perdutu morti: 2 oficieri, 10 fetiori; raniti: 1 oficieru, 67 fetiori; perduti: 7; deci perderile totale facu 274 fetiori.

Assediarea cetatii Bitsch se continua cu energia mare, inse pana acuma fara nece unu propectu la vre-unu resultatu. Cu privire la assediarea cetatii acestei a primiramu urmatoriulu raportu prusescu, datatu d'in 20. sept.: „De ieri, adeca d'in 19. sept., s'a sistatu cu totul bombardarea cetatii Bitsch, carea e stricata in unu modu terribilu, si tote tunurile si concentreza foculu contra fortaretiei; impuscarea cu granate aprindietorie e sistata. Contra fortaretiei se intrebuintieze acum'a numai

bombe si granate, cari au unu efectu intr'adeveru grandiosu chiaru si contra stanceloru. Pre tota d'iu'a se descarea la 2000 de glontie, si cu tote aceste bombardarea are se se mai intarésca cu una batteria, carea se ascepta in totu momentulu. Batteria de erumpere s'a apropiatu ieri pana la una impuscatura de pusa de bastionele inimice, alungandu pre francesi de pre aradicaturele sianturiloru prin una multime de impuscature cu granate. Siese batterie lavarese fure postate pre aradicaturele, cari imprisora cetatea Bitsch in partea nemtiesca. — Bombardarea intreprinsa de pre aceste aradicature a causatu stricatiuni infioratorie, si a nune cetatea a suferitu in modu terribilu de foculu granatelor; strade intregre fure stricate; si majoritatea poporatiunei s'a mutatu in fortaretia, carea asemenea ofere unu aspectu destulu de tristu. Edificiele, casarmele, cas'a guvernatorului, ospitalulu si una capella de pre platoulu stancei, carea formeza fortaretia, sunt mai tote prefacute in ruine. Fortaretia e facuta in form'a etagieloru. Cetatiuna e impresorata de unu muru tare de petra, cu una porta de feru. Una alta porta de feru duce in fortaretia. Etagele sunt legate de olalta prin arbuturi si trepte cioplite in stanca. In cetate, precum si in fortificatiunile de pamentu d'in siesu, duce numai unu ambitu, si acestu-a este at'atu de tare pazitu, incatu ar' fi una nebunia a-lu lua cu puterea. Estu-modu, fortaretia, carea e aperata prin vre o duce dieci de tunuri, e asié dicundu neinvinsa, si nu potu intielege, pentru ce trupele nemtiesci nu se marginescu numai la stricarea edificieloru d'in fortaretia, ci nimicescu si cetatea, carea e asié dicundu, fara nece unu sentu si aperare. Numai prin fome va poté deveni fortaretia in manele nostre.“

Relativu la assediarea cetatii Pfalzburg primiramu urmatoriele date prusesci: „Comandantele corpulu assediatoriu de armata de la Pfalzburg a transmis una deputatiune la guvernatoriulu d'in Nancy, spurandu-i, ca seu se i se tramita intarire, seu se se rechame trupele de la Pfalzburg. Inaintea fortaretiei posteza numai trei companie de Landwehr, si fiasce carei companie i s'a datu numai doue tunuri campestre: intregu corpulu assediatoriu nu face mai multu de catu 1000 fetiori; era in fortaretia sunt 2—3000 barbati, computandu-se intre acesti-a si poporatiunea d'in cetate, capabila de arme. Lips'a de munitiune face, ca acesta garnisona se fia audace si intreprindietoria, intrebuintiandu totu momentulu favoritoriu pentru erumperi, cari sunt respinse de Landwehr cu perderi terribile. Cátra acesta se mai adaugo, ca periferia cercului assediatoriu alu fortaretiei e forte mare, asié incatu militarii sunt condamnati la unu serviciu continuu si obositoriu de avangarda, de unde nu e mirare, daca slabescu d'in poteri df ce merge. — Francireurii, pre cari i-am vediutu, dice raportorulu, portau vestiminte civile si, in locu de curele, erau incinsi cu funie, de cari li-eráu legate sabiele. Nu aveáu chassopot-uri, ci numai pusce simple percursorie cari de asemenea erau providute cu funie, in locu de curele. Acesti omeni impusca inse cu siguritate estra-ordinaria, si au causatu degia avangardelor nemtiesci multe perderi sentie.“

Scirile mai noue prusesci, venite de pre campulu resbelului, se reducu numai la intregirea raporturilor relative la lovirea de la Sceaux d'in 19. sept., publicata in Nr. trecutulu alu diuariului nostru si a carea urnare fu ocuparea Versaillesloru. Asié, unu corespundinte alu diuariului „N. Ztg.“ serie urmatoriele despre acesta lupta, favoritoria armelor nemtiesci: „Divisiunea a nou'a d'in corpulu alu 5. de armata plecá asta-di (19. sept.) demanetia, la 4 o e, de la Villeneuve in directiune nordu-vestica si, trecundu preste Sceaux, si lua calea spre Versailles. La Petit-Bicetre, unde acesta se taia de calea ce duce de la Bièvre preste Chatillon, trupele nostre (nemtiesci) fure atacate de mai multe regimente franceze de linia. — Dupa-ce aceste d'in urma fure respinse cátra avangardele bavarese, ciocnirea lua dimensiuni totu mai mari, si se desvoltá una lupta viua la aradi-

capturele de la Plessis-Piquet, la carea participá si divisiunea a dieca d'in corpulu alu 5. de armata. Resultatulu luptei fu, ca francesii fure respinși pana inderetrulu Chatillon-ului, in fortificatiunile de la Parisu, ca trupele nemtiesci ocupara totu siesulu, si una parte d'in ele innainta spre Versailles. Garnison'a de acolo, constatoria d'in 2000 gardisti nationali, d'intre cari inse numai 300 au fostu providuti cu pusce, dechiará ca e gat'a a capitula sub conditiunea, ca se-i se lase puscele pentru ca se pota face in cetate servitiulu de siguritate.“

Dupa unu telegramu d'in Tours, prefectulu d'in Lille a telegrafatu ministrulu de interne urmatoriele sciri, ce li-a primitu d'in Parisu prin una columba: Divisiunea Manduy facu ieri, in 23. sept., unu asaltu contra aradicatureloru ocupate de prusi si contra siesuriloru de la Villejuif; lupta se incepú la 3 ore demanetia. Dupa unu focu de mai multe ore alu batterieloru nostre campestre, si spriginitu de forturi, redoutele de la Moulin-Jaquet si Villejuif si redoutulu Hautes-Bruyers fure luate cu asaltu; trupele nostre se sustienu acolo si le tienu inca si acum'a ocupate. Perderile inimicului sunt insemnate; gardele mobile s'au portatu forte bine. — Totu in d'iu'a ace'a, contra-admiralulu Saisset a esecutatu una explorare escelinte cu 200 venatori, 400 infanterii marinari si cu 8 companie de exploratori, cu care ocaziune inimiculu fu alungatu d'in satulu Drozy. — Totu-de-una-data generalulu Ballanon atacá satulu Pierrefitte, de unde inimiculu fu scosu afara. Dupa ace'a trupele nostre se retraseru spre St. Denis.

Dupa alte telegrame d'in Tours, datate d'in 27. sept., batteriele franceze, cari se rentorceau de la Sucesse, fure atacate de inimicu la St. Cloud, inse foculu loru de cartecie i-causa stricatiuni sentibile. D'in fortulu Issy se impusca cátra Severs, unde pareá, ca inimiculu posteza batterie. Podulu de la Triel s'a spartu sub greutatea tunurilor inimice, d'intre cari trei s'au cufundatu in apa. — Scirile private d'in Parisu, venite preste Tours, si datate d'in 25. sept., specifica perderile prusiloru, suferite in luptele d'in dílele ultime, la 10.000 fetiori, 10 tunuri si 2 m'trailluse. La prisionerii prusesci s'au gasitu epistole cari constata descurgiare mare. Conduita poporatiunei e escelinte; tote partile sunt resolute a resiste pana la estremeitate.

Publicatiune.

Pentru formarea si constituirea societatii cu scopu de a crea unu fondu spre a infintiá unu teatru nationalu romanu, se va tiené adunare in dílele de 4 si 5 octomvre 1870 st. n. in Dev'a.

Lucrările acestei adunari voru fi:

In d'iu'a de 4. octomvre:

1) Se va alege unu presiedinte ad hoc si duoi secretari.

2) Comitulu alesu de inteligenti'a d'in Pest'a, va face raportu despre totu ce s'a facutu in cestiunea fondulu de teatru nationalu romanu pana la adunare; elu va comunicá proiectulu de statute spre a fi studiatu si a se poté debatare in siediuntia urmatoria.

3) Se va alege o comisiune de trei membri, la care se voru inscrie toti acei-a, cari voru voi a fi membrii societatii; ea va incassá ofertele seu tacele ce acesti-a aru depune.

4) Se voru lua si alte conclusiuni ce s'aru vedé necesarie.

In d'iu'a de 5. octomvre:

1) Comisiunea numita in d'iu'a precedente va presentá si cetí list'a celoru ce se voru fi inscriis spre a fi membrii societatii.

2) Acesti a, si cei ce voru fi contribuitu seu se voru fi inscriis la comitulu d'in Pest'a, voru formá adunarea constituanta, si voru lua in debatare proiectulu de statutele societatii.

3) După dezbaterile și adoptarea statutelor, se va constitui societatea în înțelesul acestora, și se voru alege organele ce se voru fi prevediute în statute.

4) Se voru lua și alte concluzii ce s'arū vedē necesare.

Aducem acestu programu la cunoscintă publică, și facem apelu la toti patriotii romani, invitându-i a lua parte, cătu se pote mai numeroși, la adunarea, alu carei scopu este, a pune bazele unui institutu atău de sentitū pentru cultură și instruciunea poporului romanu.

București 25/13. aug. 1870.

In numele comitetului:
Dr. Iosifu Hodosiu,
președinte.

D'in Transilvani'a.

Stoiceni, 20 sept. 1870.

Unu casu forte momentosu urbarialu.

Inca pre la anulu 1859, contele Stefanu Eszterhazy a inceputu processu in contra a 55 de coloni pentru restituirea unor lazuri (stirpature), după alegatiune, facute d'in paduri candu-va oprite. Tribunalulu ces. reg. d'in tempulu absolutismului germanu, după pertractarea tienti, a si decisu conformu petiului actorelui, — pentru că e de insemnatu că, in tota Transilvani'a, — in asemanare cu alte tribunale, acelu tribunalu a escelatu in aducerea sentintiloru celor mai ingreunatorie in causele processuale a le poporului; inse ces. r. tribunalu supremu a cassatu acea sentintia, ordinandu se se constateze, după parcelle, că d'ntre cei 5 incti, care ce posed, care ce a lazuitu, si candu? — Oculatiunea ordinata s'a si tientiut pre la an. 1860, dara fara a constata si a lamuri starea adeverata a lucrului, si fara a asculta si pre martorii inctiloru. Lucrulu stagnase apoi pana in 1869 candu, d'in partea noului reg. tribunalu d'in Desiu, est a dou'a com. issiune oculatoria cu trei experti, alesi de către partide. Partile litigante ambe au avutu reprezentantii lorū ca operatori; d. commissariu investigatoru a aflatu totu-si cu cale a aperi insu-si pre contele actoru. Cu acēta ocaziune era-si nu s'au potutu constata, după parcelle, cine cătu posed d'in padurile pretinse? cine candu si cătu a lazuitu? fiesce, nu s'a potutu constata, căci vinu inainte inactiunati coloni liberi, cari nu posedu nici o palma de locu in acele parti de hotaru; mai incolo, nimene d'in omenii vietuitori de 70—80 ani nu pote dovedi, unde, si pana unde au fostu padurile pretinse? in-

si expertii s'au declarat unanimu, că locurile improcesuate se cultiva de 40—50 ani; era inctii sunt in stare a comprobă prin dieci de martori, că locurile posiedute prin ei sunt parte integritoria a sortiloru — antiqeloru — coloniale, si, cu tote aceste-a, tribunalulu reg. urb. d'in Desiu a aflatu de bine a urmă pre calea ces. regeșcului tribunalu de sub absolutismu, si a decide d'in nou nu numai e s'oposessiunarea inctiloru, ci si recompensarea speselorū câte cu 100 fl. v. a., după patru processe, in cari sunt impartiti inctii, cu totulu dara 400 fl. v. a.

Acēta sentintia, de totu ingreunatoria, ne atinge cu atāt'a mai dorerosu cu cătu, d'ntre judecatori d' Desiului, nici una voce separata nu si-a radicațu cuventulu in partea nostra!

In urmă apelatiunei facute, tabl'a regia a stramutatu intr'atāt'a sentintia forului primu, că contele actoru se ne rebonifice semintia si preiulu lucrului; era speșele, aflatu-le pre mari, se se reducea la câte 50 fl. v. a.

Cumcā sentintia forului alu doilea inca va aprobă esposessiunarea nostra, n'amu crediutu, de ora-ce sentintiele nu se potū eșcutā, ne fiindu limpedtu substratulu seuterenu improcesuatu, după determinatiunile procedurii civile.

Caus'a nostra amu dusu- acuma la inalt'a Curia regēșca. Ore acolo se va privi si se va decide caus'a nostra d'in punctulu de vedere obiectivu alu dreptului, dreptatii si chiaru si oportunitatii, cu privire la proiectulu de lege alu Ministeriului de justitia, dto 10 aprile 1870 relativu la estirpature, se d'in punctu de vedere subjectivu si politicu, ca adeca noi ca coloni romani, după jurstările de facia, se fimu esposessiunati, si reduși la sapa de lemnu? vomu vedē!

Inctii.

Clusiu, in 24 sept. 1870.

Domnule Redactoru!

Lun'a lui septemvre o petrecuramu pre aici mai totu cu parade. Stapanii nostri si petrecura bine cu atātea solemnitati, cum fure santirea stendardului honvediloru, deschiderea liniei ferate Oradea-Mare-Clusiu, fug'a de cai, intempnările ospetiloru mari, a ministriului magiaru de finantie Kerkápoly si a contessei Andrassy, s. a.

Acēte-a tote, ca desfatoriune pentru publiculu curiosu, poteau trece si pentru noi ca multe alte ceremonie, fara de a le mai inregistra, inse romanulu trebuie se o patiesca cu totu felulu de ceremonie ale stapaniloru! — Fatulu cadii asta-data pre capulu comunei romane d'in Cara.

Cara este un'a d'ntre coloniile imperatoru ro-

mani; este locuita numai de romani si cade in calea ce conduce de la Clusiu către Căsiogn'a. După-ce Dlu ministru Kerkápoly este deputatulu Căsiogni, se latf veste, cum-cā D-sa va cercetā si acelu opidu, si acēta veste, pote chiaru si in forma de porunca, a ajunsu pana la Dlu șolgabirāu Pál Albert d'in Somesiu-Satu. Marfa sa, după cum ni spune diariulu magiaru d'in Clusiu „Magy. Polgár,” indata si dede porunca comunei Cara, ca se esa la dirigerea drumulu, pre unde va se merge Esceletia sa ministriulu. Bietii romani invetiati a ascultā de porunce, au si esitu la drumu si au pe trecutu acolo doue dile, fara ca se se fia infaciatu cine-va de la deregatori'a politica spre a li impartī lucrulu, si a li aretā drumulu de dresu. Veni inse a trei-a dī dlu șolgabirāu si, aflatu cum-cā la drumu nu s'a carpitu nimic'a, a conchiamatu satulu la sine, si pre fruntasii acelei comune romane, ca la 10 inși, i-a batutu câte cu 12 bāte, după cum dice „Magy. Polgár,” pentru ca se nu uite, candu a amblatu mai antāiu pre la dinsi unu ministru ungurescu.

Atāt'a este tota fapt'a, după cum o cetiramu in „Magy. Polgár.” Unu actu nou de tirania si barbarismu! Intemplā-i-se-va ce-va dlui șolgabirāu, Pál Albert, tare dubitāmu, cu atāt'a mai tare, căci de aceste fapte d-sa a mai patratu si, cu tote-cā s'au radicațu plansori in contra d'insulu, totu-si lu vedemu in postulu seū, functiunandu cu tota superbia caracteristica șolgabiraelorū de pre la noi.

Faptulu de facia inșe nu e alt'a, decātu crim'a abusulu cu potestatea oficiala, normata in §-lu 101 cod. pen., care are valoare in Transilvani'a. Acēta crim'a se pedepșese cu carcere greu de 1—5 ani si, intre impregiurari ingreunatorie, cu —10 ani, — căci:

a) Batutii d'in Cara n'au comisu nice una fapta penale, pentru carea aveau se fia pedepșiti cu bāte;

b) Judele procesuale nu a luat registru penale despre faptele maltratatoru; — nu a adusu sentintia, si nu li-a deschisu calea de a recurge in contra acelei-a;

c) Nu ourge nice unu casu, d'in celea normate in §-lu 248 alu cod. pen., spre a potē fi pedepșitu cine-va cu bataie de bāte, pentru ore care transgresiune;

d) Fruntasii d'in Cara, cu tote că stapanitorulu lorū se numesce bireulu slugiloru, nu sunt slugi, nice vagabundi, spre a potē fi batuti cu bāte;

e) Dlu Pál Albert nice nu a cercetatu prin medicu pre cei batuti, că ore constituiunei si starei sanetatii lorū nu va fi periculosa bataia de bāte; si, in fine,

f) Legea nu ierta, ca bataia trupeșca se se eșcutu publice, — era Dlu șolgabirāu a eșcutatu-o publice, in curtea dlui Duhă, spre desfetarea acestui-a si a familiei sale.

Nu șimū, daca desonoratii d'in Cara au facutu

FOSSILOR.

Archeologia.

Pescer'a de la Obers'a Ialomitiei. — Pescer'a cu Otele. — Comor'a d'in cumpan'a Ciocarhului — Valea-Caselorū, si Mormintele de pre Vulcan'a-Mare.*)

La noi se gasescu mai multe obiecte de petra de cătu de bronzu prin localitati dace, seū potu dice si mai multu; potu dice, că bronzulu se gasesce forte raru in comparatiune cu obiectele de petra; de ace'a obiectelorū de petra sentu trebuint'a se dau mai antāiu numirile. Si de dau numirile arbitraru acestoru obiecte, indicandu-le pre cătu se pote form'a, este ca se potu fi ințelesu de către cei ce le gasescu.

1°. Cele ce se numescu *Eclats de Silex*** prin cărtille de archeologia, traduse de mine „aschie de cremene”, le voui lasā cu acēta numire pre cătu tempu form'a acestoru aschie nu-mi va aretā, deca au servitu dreptu cutitu, dreptu sageta, seū dreptu altu ce-va determinatu.

2°. Cele ce se dicu cu unu nume impropriu, după mine, in generale haches de silex, le voui numi, conformu formei lorū, pre unele „dalte” si pre altele „topore”, impartindu daltele in mari si mici, pentru că pana acum duoe marimi numai cu ace'a si forma amu vediutu la noi: cea mica, nici-una-data mai lunga de trei degete si mai lata de duoe degete, n'a potutu servi de cătu vērta intr'unu lemnu, fia ca capu de lance, fie ca ori-ce alta spre a ranī cu d'ins'a;***) cele mari, cari nu trecu in lungime de una schiopa si in latime de unu latu de mana, cari au si ele, ca-si cele mici, acel'a-si fasonu, latareti si ascutite la unu capetu, si bulbete, așica inegali, la capetulu celu-altu, se potu impumnā forte bine fara nici unu altu maneru, si servi in chipulu ce serve pumnalulu.

*) Vedi Nrū 90, 91, 92 si 93 ai „Federat.”

**) Se fia ințelesu, că de câte ori dicemū „Silex”, ințelegemū „cremene.”

***) Unu mare luxu se vede că erā cu aceste dalte. Posiedu un'a de una frumusetia nespusa.

Posiedu in colectiunea mea duoe magnifice specimenē de aceste dalte mari de silex: un'a negra si alt'a albulla, carei-a nu i-am potutu gasi asemena nici intr'unu museu d'in căte am visitatu. Daltele cele mici se gasescu forte desu, mai ca-si custurele de silex, pre candu daltele cele mari se gasescu forte raru

3°. Ce'a ce se numesce *dague* seū *lance* nu am gasitu inca la noi spre a le potē dā una numire conformu lucrului. Unu singuru fragmentu am gasitu in cetatea de la Calofresci, unde am sapatu, acum unu anu, dara acestu fragmentu se pote banuī numai, că ar' fi d'intr'una daga seū d'intr'una lance de petra. Fragmentulu meu este de cremene veneta.

4°. Ce'a ce se gasesce la noi adesea ori, cu multu mai raru inse de cătu custurele, sunt *sageti* de petra si cari se numescu de către simplicitatea tieraniloru: „sageti de trasnetu.” Am vediutu câte-va d'asemenea sageti pre candu nu le cautām; de candu le cautu inse, numai un'a am potutu gasi, de silex, albulla in galbenu, in tocmai cu desemnulu, Fig. 92 a lui Lubbock. Admirabile lucrare. Este numai de 2 degete lungime, taiata cu maestrīa pre amenduoe faciele, ascutita si dintelata in colțisori pre amenduoe laturile, scobita d'in josu si prelungindu-se in doi craci, proprii a se infige seū a se legā in lemnulu sagetii. Acēta sageta, lucrata cu mare finetia, cu una elegancia admirabile, o posedu in colectiunea mea.

5°. Una alta arma de petra s'a gasitu acum trei ani in prej'm'a cetatii d'in muntii Mehedintiloru, numita „Zidina Dăchiloru,” pre care am visitat'o acum unu anu si unde n'am avutu tempu se sapu pre cătu trebuia. Acestu instrumentu, de rebelu negreștu, care se pote impumnā de la midilocu, este ascutitu rotundu de una parte si ascutitu lataretiu de partea ce'a lita, pre ambele facie. Are intocmai form'a figurei 71 d'in Lubbock, pre care o dā sub numele de „Haches de pierre” gasita in Irland'a. Eu scotu si acēta forma d'in categori'a toporelorū, nepotend'o classā, fiindu că numai un'a am vediutu, pre care o posedu eu, care se se pota dice d'in epoc'a de petra lustruita.

Una alt'a in form'a ei, pre care mi-a aretat'o unu amicū, este cu totulu naturale, fara se tradēe nici-una

toctura prin frecatura, de veri-una parte a ei; dicu acēstei arme d'una-cam-data, forte impropriu, „tirnacopu de petra,” pentru că cu tirnacopulu ar' potē semana mai multu, daca ar' avē una gaura la midilocu, precum are tirnacopulu. Tirnacopulu meu este de serpentina si forte intactu. Mai posedu si unu altu asemena tirnacopu d'in epoc'a de petra bruta seū paleolithica, pre ale carui laturi se vedu pronunțiatu frecature spre a se potē impumnā.

6°. Dau sub numele numele de *topore* tote acelea arme de petra cari, in deosebite forme, sunt ascutite seū la una parte seū de amenduoe partile, seū ascutite numai de una parte, si gogonetie seū numa rotunde de ce'a-lalta parte, cu una gaura la midilocu spre a se pune coda. Am vediutu si am avutu după vremi mai multe diferite topore de petra. Sunt căti-va ani, de candu am datu si la museu duoe asemena toporasie, impreună cu duoe maciuce de petra. Actualmente posedu eu duoe asemene topore, si d. Nicolae cretiulescu unulu. Altele nu cunoscu la noi. Câte trele aceste topore sunt de petra negra batendu in verde, in diferite forme, elegantu lucrare.

7°. Sunt maciucele de petra. Acēte-a se gasescu in diferite forme si marimi, de diferite petre. Am vediutu una data un'a de silex. Sunt tote rotunde seū colțiaru rotunde, seū in muchie rotunde, tote gaurite la midilocu.

8°. Intre armele de petra negreștu că potemu classa si petrele fasonate pentru prastie, rotundite intr'adinsu, ca pumnulu de mari, de cari se gasescu in mare numeru prin tote localitatiile ocupate de Daci. Am gasitu un'a de silex, crepata inse in duoe; este la museu.

Totu intre aceste petre pentru prastia trebusu classezu si altele mai mici, rotundite de natura pre praturu, dara adunate intr'adinsu si gramadite la căte unu locu. Am gasitu mai cu sēma de aceste petre mici, de prastia mai tote ca nuc'a de mari, adeca variandu ovalu intre cea mai mare nuca si cea mai mica nuca, la Calofresci in Teleormanu, unde am sapatu intr'una cetate daca, si in Mehedinti, la cetatea Latiniloru, care, precum am demonstrat'o anu, este necontestabile cetate Daci. Tote aceste petre sunt de silex negru si adunate mai multu pre tiermuri si plagie de mare, de cătu pre prun.

ce-va pasu in privinta pedepsirei barbarismului comis cu dinstii, atât a inse este faptu, că la oficiulul comitatului multi cetescu diariulu „M. Polgár,” care a atrasu atentiunea comitelui supremu a sup'a faptei cru ele a numitulu jude procesuale.

Vom fi cu atentiune la ceea ce voru urmá.

Ocasionalmente ve incunoscintiediu, cum-cá preutul din Jucu, Vasilie Popescu, care fu arestatu in anul trecut pentru că publicase alegatorilor romani d'in comun'a sa conclusele Conferintiei romane d'in Mercuria, si acei a se abstenura de la alegere pentru diet'a d'in Pest'a, — este pusu in stare de acusa pentru delictulu de agitatie, si pertractarea finale, cum sum informatu, se va tinea in 7 octomvru la tribunalulu comitatului d'in Clusiu. Suntemu curiosi pentru rezultatul! *)

Gherla, 25. sept. 870.

Pre intregu poporul gr. c. romanu l'au cuprinsu o ingrozire, spaima si frica de faim'a că canoniculu rusu G. Sar' denumi de episcopu pentru dieces'a romana a Gherlei, care impregiurare ar' revocá in memoria tristele timpuri ale Calvinismului Rákócziánu, ale Jesuitiloru d'in tempulu lui Pataki si altoru episcopi, pre candu drepturile si interesele romaniloru fure tradate strainiloru si beseric'a un. romana fú atátu de umilita!

Si ore dlu Baronu E d t v ó s i u, ministrulu cultulu, sè aiba curagiulu de a dispretiul dreptulu de alegere a 600 parochie romane, ba chiaru de a li pune in frunte unu barbatu atátu de nepopularu? — Vedremo! dara credemu, că acestu poporu inca va studiá drepturile si interesele bisericiei proprie, si nu va suferi a fi tractatu de instrumentu, sèu coda magiariloru catolici! nu va suferi a fi tractatu mai reu decâtu insi-si israelitii, caror'a inca li este concesu a tinea Congresulu lor confesionalu.

Lucretiu

*) Caracteristic'a tuturor guvernoloru despotice este neconsecinti'a in dreptu si legalitate, — daca se pote vorbi de dreptu si legalitate cu privire la asemenea guverne, — sèu, ce'a ce este egal, consecinti'a in ilegalitati si nedreptati. Daca guvernulu magiaru n'a arestatu, n'a inactiunatu pre membrii Conferintiei d'in Mercuria: apoi pentru ce a arestatu, a inactiunatu pre Dlu preutu Vasilie Popescu, care n'a facutu decâtu a publicatu in comun'a sa conclusele acelei Conferintie? Unde este aci dreptulu? Unde este legea? Daca guvernulu magiaru pricepe asié legile, apoi sè nu ne mirámu, că judele magiaru Pál Albert batú pre 10 romani onesti cu câte 12 bâte, fara picu de vina. Red. „Fed.”

turi de gârla. Am datu mai multe la museu: posedu si eu in colectiunea mea.

9°. Mai este inca unu felu de instrumentu care abunda pre la tote localitatile locuite de Daci, si totu de-una-data si pre la ruinele Romane. Acestu instrumentu este una petra gaurita, lataretia, mai angusta sèu mai lata, mai lunga sèu mai scurta, totu d'a-un'a gaurita inse, despre care petra archeologii dicu, că ar' fi servitu spre a se ingreuiá plas'a sèu navodulu pescariloru. Asié ar' fi, si nu potu avé una alta parere dupa câte se gasescu, facute chiaru si de caramida pre marginile Dunarii si ale gârliloru mai importante. Dara prin virfii muntiloru, prin váile, unde pastravulu se prinde cu mân'a, ce aveá sè face plas'a sèu navodulu? Am datu multe de acestea de petra si de caramida, arsa si nearsa, la museu. Posiedu un'a inse in colectiunea mea, care s'a gasitu la Zidina Dachiloru si care este de tota frumusetia. Este mai lunga de una palma, lataretia, de petra veneta tare, ascutita forte potrivitu, spre una parte, si gaurita forte regulatu spre cealalta parte, cu una gaura câtu sè intre degetulu celu micu. Form'a objectului si locul unde s'a gasitu, nu opresu de a nu-lu classá între armele de petra, si a-lu numi, dupa form'a lui, d a g a.

Asemenea petre gaurite sunt multe. Vre una duos d'in colectiunea mea, d. Alexandru Odobescu, care se ocupa la noi speciale cu epocile ante-istorice, le a si dusu acum unu anu la congresulu Archeologicu ce s'a tianutu la Copenhag'a. Nu aveam atunci acestu admirabile specimen. Intre aceste petre lataretie si gaurite, spre a nu lasá sè se amagesca amatorii ce le aru cautá, trebuie sè distingu pre acelea cari se gaurescu naturale pre prunturi de isbirea puternica a vre-unui sptotu sèu curentu rapede, in partea cea mai slaba a petrei, si care cu timpulu o petrunde, formandu intr'insa una gaura, forte regulata une-ori. Acestoru petre le dicu tieranii, candu le gasescu „petre prin cari bea curcubeulu apa.” Pucinu inse voindu sè observe cine-va, pote face forte lesne osebirea între cele gaurite de mana de omu cu vre-unu instrumentu, fia si chiaru totu de petra, si cele gaurite de natura.

Cea mai frumoasa, si ace'a care ar' poté insielá si mai multu că ar' fi gaurita de mana de omu, este un'a cu duos gaure forte egali intr'insa, pre care am spusu,

Socota

(Fine. *)

		fl.	cr.
De la Domnulu	Dr. Hodosiu	42	—
" "	V. Babesiu	31	70
" "	Demsusianu d'in Fagarasiu	14	—
	Colect'a domniloru canonici d'in Lugosiu tramisa prin redactorulu Gazetei Transilvaniei	45	—
" "	V. Babesiu	40	—
Dlu Redactoru	alu „Federatiunei A. Romanu”	50	—
In 11/11 1869,	dela Dlu Zaharia Boiu (Sabinu)	330	—
" "	" " V. Babesiu (Bud'a)	115	30
" 14/11	" " Ioasu Pamfilie (Clusiu)	24	—
" "	" " Nic. Schiopu (Sz. Régen)	17	—
" 15/11	" " V. Babesiu (Bud'a)	401	45
" 18/11	" " V. Babesiu (Bud'a)	49	20
" 14/11	" " Gabr. Manu (Desiu)	20	—
" 31/10	" " M. Nicola (Abrudu)	52	20
Novembre 17.	dela Dlu Iac. Muresianu (Brasiovu)	71	46
" "	" " V. Babesiu (Bud'a)	67	30
" "	" " Lazaru Tiapu (Zorlentiu)	10	—
" 24	" " V. Babesiu (Bud'a)	66	55
" "	" " Andreiu (Campeni)	47	—
" 21	" " G. Moisilu (Naseudu)	33	—
" 28	" " V. Babesiu (Bud'a)	98	52
Decemb. 2	" " Nicolau Tamasi (Borgoprund)	6	—
Novemb. 26	" " Prof. I. M. Moldovanu (Blasiu)	21	—
Decemb. 5	" " Mihailu Crisianu (Sz. Régen)	5	—
" 5	Domn'a Veronica Orbanu (Sz. Régen)	5	—
" 5	Domnulu Petru Georgovits (Varadia)	4	50
" 5	" " V. Babesiu (Bud'a)	92	50
" 5	" " Lazaru Huza (Gherla)	35	—
" 5	" " Ales. Romanu (Pest'a)	100	—
" 5	" " Iosifu Nestoru (D. Sz. Márton)	20	20
" 1	" " Aug. Coltoru (Bistra)	16	—
" 6	" " V. Babesiu (Bud'a)	59	35
" 16	Mezú Bandu prin Dlu Trombitasiu	7	77
" 16	Dlu Ioane Bologa, preutu Greco-Orient	1	2
" 16	Dlu V. Babesiu (Bud'a)	108	—
" 16	" " Vasilie Petrovanu (Cetatea-de-Pietra)	9	—

*) Vedi Nr. 92. alu „Fed.”

că mi a dat'o d. subprefectu Manolescu, gasita pre pruntulu Isalomitiei.

Asemenea petre gaurite se potu impartí dara in trei categorii, dupa parerea mea: ca arme, ca greutáti pentru plási si navode, si ca unelte intrebuintate la pandiarria sèu ca capete de druga, sèu ca alte unelte cari nu-si aru mai fi avendu asta-di analoge. Si este forte probabile, că femeele vechimei sè fia profitatu la trebuintiele loru casnice si chiaru de petrele gaurite de apa pre prunturile gârliloru cari s'aru fi gasitu in toti timpii. Cele-lalte instrumente si obiecte diferite de petra, cari se gasescu câte-una data si cu diferite forme, de la petrele între cari s'au strivitu meiu pre candu nu se facuse risnit'a si de la petrele pentru spalarea corpului, cari se gasescu totu d'a-un'a alaturi cu oseminte daee, pana la undreu'a ingeniosa cu urechie, tote aceste instrumente nu me cercu sè le descriu aci, unde am vrutu sè enumeru numai armele de petra, sè le classezu ore-cum, si sè li dau câte una numire propria sèu mai potrivita cu formele lor, spre intielesulu Romaniloru.

Candu voiú poté aduná mai multe de aceste obiecte, me voiú cercá sè le specificu ore-cum.

Totu ast-felu nu me potu ocupá aci nici de obiectele de osu, de cornu, si de dinti sèu de f e n s e.

Asié dara, armele de petra, cari s'au gasitu pana acum la noi, pre cari le am vedutu, d'in cari am datu eu la museu, si d'in cari posedu eu in colectiunea mea, sunt acestea:

1. Aschie sèu custure de cremene.
2. Dalte mari de cremene, sèu de alta petra.
3. Dalte mici de cremene sèu de alte petre.
4. Sulitie de cremene sèu de alte petre, d'in cari am gasitu inse numai unu fragmentu.
5. Sagete de petra.
6. Tirnacopu de petra.
7. Topore de petra.
8. Maciuce de petra.
9. Petre mari de prastia.
10. Petre mici de prastia.
11. Dag'a de petra, in fine, pre care o numescu astu-felu forte impropriu, dara n'am cum a-i dfee.

Obiectele de bronzu, necontestabile d'in epoc'a de bronzu, se gasescu si de acestea multe pre la noi; dara

		fl.	cr.
" 16	" Augustu Horsia (Bai'a-de-Crisiu)	26	fl. 2 galb.
" 23	" Iosifu Vulcanu (Pest'a)	106	62
" 22	" V. Babesiu (Bud'a)	80	60
1870. Ianuariu 1.	I. Moldovanu (Blasiu)	14	—
1869. 28 Dec.	Leone Lupescu (Hudacu)	23	10
" 30	" Ananie Popu (protop. Morlacei)	78	60
" 31	" Sim. Balintu (Ros'a-de-Munte)	58	—
1870. 2]1	Iustinu Popfu (Oradea-Mare)	104	si 1 galb.
" "	" V. Babesiu (Bud'a)	72	20
" 11]1	Gregoriu Moisilu Vicariu (Naseudu)	19	—
" 18]1	Alesandru St. Siulutin (Halmagiu)	70	70
" 15]2	V. Babesiu (Bud'a)	83	58
" 3]2	d'in St. Lórintz prin Iliá Georgisioru	2	50
" 6]2	Domnulu V. Babesiu (Bud'a)	141	20
" 19]1	Petru Nirasteanu (Iernotu)	5	—
" 16]2	Ioanu Silasf (San Nicor'a)	13	—
" Febr. 27.	Dlu V. Babesiu (Pest'a)	28	—
" "	" 26. " Iosifu Vulcanu (Pest'a)	66	—
" Mart. 4.	" Iosifu Fülep dela Ioane Chelsi (Naprada)	15	—
" "	" 15. " Laurentiu Caba (Szilágy-Cseh)	12	50
" "	" 20. " V. Babesiu (Pest'a)	58	20
" "	" 20. " Fülep Iosifu (Naprada)	19	—
" Maiu 19.	" Ladislau Popu (Cristoru-Bradu)	74	60
" "	" 25. " Danila Angello (St. Mihaiu-de-Camp.)	10	30
" Iuniu 16.	dela Comuna Nirasteu	4	—
De la Dlu Boeriu	parochu (in Lechintia)	4	—
	Comitetulu aduce multiimite publica in numele Tofaleniloru tuturor marinimosiloru contribuenti, mai susu insemnati, observandu că scopulu spre care se voru intrebuintá banii a fostu publicatu, precum si sumele incurse d'in Roman'a libera; in fine, sunt rogata si alte diurnale a publicá numele contribuentiloru.		
	Muresiu Osiorheiu, 10 Septembrie 1870.		
	Dometriu Fogarasí sen. m. p., Pres. alu Comitetului pentru Tofaleni. Nicolau Cordea m. p. Notariu.		
	P. S. Prin Dlu Iacobu Lugosianu, protopulu tractului Turd'a sau adunatu dela urmatoriele comune basericesci: Comitigu 1 fl.; Sindu 5 fl.; Turd'a-Noua 1 fl.; Ceanulu-Desiertu 8 fl. 85 ¹ / ₂ cr.; San-Martinulu-Desiertu 55 cr.; Petridulu-de-susu 81 cr.; Salicea 83 ¹ / ₂ cr.; Turu 7 cr.; Petridulu-de-diosu 6 fl. 25 cr.; Salicea 1 fl. 5 cr.; Fulea-de-diosu 2 fl. 50 cr. Suma: 28 fl. 60 cr. v. a.		
	Datulu ca mai susu.		
	Nicolau Cordea m. p. Notariu.		

am poté spune, daca aceste obiecte s'au fabricatu aici, sèu au venitu fabricate airca, precum am poté asigurá pentru unele oelu pucinu d'entre cele de petra? Ele au asemenea cu cele cunoscute sub numele celte, danese, si irlandese chiaru.

De unde, ne amu intrebá, modelurile Irlandese in Daci'a? dupa ce ni am dá una ratiune ore-care despre cele celte si despre cele danese.

Am mai multe specimen in colectiunea mea, gasite tote in tiera pana pre d'incolo de Carpati si prin partea orientala a Transilvaniei.

Candu vorbimu ore despre atestările lui Hesiodu si Homeru in privinta bronzului, ce a precedatu ferului, si in privinta ferului ce a urmatu immediatu bronzului prin resboiele Greciei pre costele Astei-mice, scimu ce-va, daca pre atunci in cele-alte parti ale Europei erau cunoscute fabricările acestoru metale?

Si, daca in cele-lalte parti ale Europei nu aru fi fostu cunoscute aceste metale, potemu noi incredintiá, că nici in partile nostre n'au fostu cunoscute?

Daca cu inlesnirile comunicatiuniloru moderne, una aflare, una inventiune, in Engliter'a sèu in Franci'a, ad-junge cu anevola cunoscuta in partile chiaru ale Europei mai inapoiate, cum amu poté presupune, că aflarea fabricării bronzului si a ferului s'ar' fi intinsu immediatu, sèu in acea-si secolu macaru, d'in centrulu civilizatiunei epociei in Europa pana la extremitatile inculte ale Europei?

Asta-di chiaru, locuitorulu muntiloru, pastorulu si padurariulu scie elu ce-va despre ce'a ce trece de mai elementaru in privinta inventiuniloru in Bucuresci, chiaru in capital'a tierisioriei sale?

Au potutu sè treca multi si forte multi secolu pana candu locuitorii Carpatiloru sè pota vedé veri-unu produsu d'in aceste metaluri, aflate cu unu secolu mai inainte de Homeru si Hesiodu, pre partile despre cari vorbesce Hesiodu si Homeru

(Finea va urmá)

VARIETATI.

(Primim u) d'in unele parti a le Transilvaniei scriile triste, ca bruma a nimicitu mai cu totulu recolta de encurudiu, cari sunt verdi, incatu neci 1/4 parte nu s'a coptu, nece baremu de diumetate. Mare calamitate este acés'a, mai vertosu in situatiunea dorerosa, in carea se afla Transilvan'ia de la inaugurarea dualismului despoticu incoce, sub man'a rigurosa si poterea discretiunaria a ministeriului magiaru d'in Pest'a.

(Diu Ionu Brateanu), precum ni spune „Romanulu“, fu liberatu d'in inchisore, dupa traganari si vexatiuni nedemne si ne audite, in 175 sept. Eca, cum multatã guvernulu lui Iepureanu pre cei mai buui patrioti, folosindu-se de tote mediu-locele ilegali si condamnate de totu omulu, care are una consciintia. Sè ne intrebamũ acuma, ce a cascigatu ore acelu guvernũ prin asemenea fapte nedemne? A cascigatu atãta, ca fia-care romanu ar' fi zacutu mai voiosu, ba ar' fi fostu fericitu d'a se aflã intr'una inchisore cu Ionu Brateanu, decãtu a fi collegu alu lui Iepureanu intru insultarea tieriei si a constitutiunei sale. Este siguru dara, ca Ionu Brateanu a devenitu mai mare si Iepureanu mai micu, multu mai micu de cum a fostu, in ochii omeniloru cu judecata si anima nepatata.

(Burse pentru cantare si musica.) Se vestese juneloru persone cari, posedindu voce placuta, aru voif sè imbratsieze cariera banosa a cantecului, ca, pre cãtu tempu voru urmã cu assiduitate clas'a de bel-canto (Conservatoriu), cele mai bune potu dobandi cãte una bursa pre fia-care anu spre ajutorarea traiului si incuragiare. Domnele ori junele fete cari voru voif a se inscrie pentru bursa, sè se adreseze la profesor'a clasei, Dsor'a Niniza Alesandrescu. („Inf. buc.“)

(Alegere de deputatu dietale.) In Gherla s'a alesu deputatu pentru diet'a d'in Pest'a Antonu Lãszlõffy, in loculu lui Solomonu Gajzãg, numitu presiedinte la curtea de comtabilitate.

(Cãtra Domnele romane.) Reuniunea sodaliloru romani d'in Sabiu, avendu de cugetu a serbã in diu'a de 4. octomvre a. c. santirea standardului, a simbolului legaturei sale, apeleza la sentiulu si inimile adeverate romanesci ale domneloru romane, ca prin succursulu loru, prin decorarea standardului cu vre-unu semn, pregatitu de delicatele loru mâne, sè spriginesca si radice curagiulu acestei intreprinderi salutarie si vivificatorie. Sperãm, ca femeele romane voru aretã cu acèsta ocaziune, ca ele si-cunoscũ misiunea si sciũ apretia, spriginĩ si incuragiã ori-ce intreprindere salutaria.

(Diu Ilie Macelarĩu) petrece mai de

multu tempu in Bucuresci, unde se ocupa cu infiintarea unei filiale a banței de asigurare d'in Sabiu. Scimũ, ca mai multe societãti de asigurare magiare, d'intre cari si „Elsõ Általãnos magyar biztositõ társasãg,“ au inceputu a ocupã una mare terenu in Romania; credemũ ca una filiale in Bucuresci a banței de asigurare d'in Sabiu, carea este sustienuta mai vertosu de omanii d'in Trausilvan'ia, Banatu, etc., va fi bine primita de fratii nostri de preste Carpati cu atãtu mai vertosu cã, pre langa binele ce si-lu voru cascigã prin diferitele assecuratiuni, voru garantã totodata si prosperarea unei institutiuni, pentru carea se intrepunu barbati ca Dlu Macelarĩu.

Sciri electrice.

Vie n'a, 26 sept. (Siedint'ia sen. imper.) — Hopfen s'ũ alesu de presiedinte cu 131 d'in 133 voturi. Presiedintele si-ocupa loculu cu una vorbire scurta, in carea a evitatu sè atinga situatiunea politica. Vidulich s'a alesu de primu vice-presiedinte cu 122 d'in 128 voturi si de vice-presiedinte secundu s'a alesu contele Kuenburg cu 110 d'in 119 voturi; urmã apoi alegerea notariloru. — Pascotini propuse a se respunde la discursulu imperiali prin una adresa, spre care scopu sè se alega indata una comisiune de 15 membri. — Rechbauer dechiarã, ca constitutionalistii nu potu consenti la desbaterea meritoria a proiectelor dietali, pãna ce in Boemi'a nu se voru fi intrebuintiatu tote mediu-locele pentru a se tramite deputati la sen. imper.; face deci propunerea urginta, ca sè se provoce guvernulu spre a amãnã sen. imper. (fũ spriginitu de toti constitutionalistii), cu tote aceste-a propunerea s'a respinsu. Propunerea lui Pascotini se va desbate in siedint'ia viitoria.

Vie n'a 26 sept. Raporturi d'in Hamburg spunu, ca garnison'a litorale d'in Schleswig-Holstein, 20,000 fetiori, a capetatu ordinu'a plecã spre Metz. — „N. Fr. Pr.“ anuicia d'in Florenti'a, ca guvernulu italianu a decisu definitivu a lasã papei suveranitate deplina in suburbiulu leonianu. Acèsta decisiune s'a impartesitu celoru-lalte poteri si s'a intaritu prin una lege. Detori'a papei, list'a civile si mes'a cardinaliloru se voru garantã prin una lege. — Clubulu federalistiloru tienũ una siedintia secreta, in care s'a desbatutu casulu, candu germanii aru parasit sen. imper.

Marsilia, 26 sept. Municipalitatea dã republicei unu imprumutu de 10 milioane. — 551

garibaldisti pleca asta di spre Tours. — Asta di se fece revista preste 32,000 gardisti nationali, d'intre cari 18,000 sunt bine-inarmati.

Praga, 26. sept. Rieger s: dechiarã in clubulu cehiloru contr'a tramiterii de deputati la sen imper., de ora ce nu li este asigurata una majoritate de doue d'in trei parti.

Florenti'a, 26. sept. Resultatulu plebiscitulu d'in Rom'a se va comunicã parlamentulu in 12. octomvre. Regele si-va tienẽ intrarea in Rom'a in 18. oct. Papei se lasa tote drepturile de suveranitate.

Vie n'a, 27. sept. (Siedint'ia sen imper. Rechbauer propune amãnarea propunerei pentru adresa a lui Pascotini, pãna ce camer'a nu va decide a supr'a propunerei sale relativa la amãnarea sen. imper. Acèsta propunere se pune la votisare si se primesce cu 68 contr'a 67 voturi.

London'a, 27. sept. „Situatiunea“ anuicia unu manifestu alu lui Napoleonu. Diurnalele de aici afla, ca conditiunile de armistitiu ale Prusiei sunt acceptabile. (Guvernulu francesu fũ in se de alta parere. Red.)

Rom'a, 27. sept. Antonelli si-a datu demisiunea. De urmatoriu alu s'ũ numitu Capalli. — Poporulu a dirimatu tipograf'ia „Observatorului Romanu.“ — Pap'a a protestatu print'ro scriosore cãtra regele, contr'a ocuparei Romei.

Vie n'a, 28. sept. Foiele de asta di dau a intielege, ca guvernulu va amãnã sen. imper. pre mai multe septemane. „Vateland“ provoca pre federalisti sè parasesca sen. imper. Organulu lui Petrino cere a se disolve sen. imper. si a se publicã alegeri noue. „N. Fr. Pr.“ insiste la guvern, ca sè accepteze amãnarea sen. imper.

Munichu, 28. sept. Adunarea de ieri a partidei patriotice a decisu, a spriginĩ ministeriulu numai in casulu, daca i va succede a formã unu statu germanu federativu; ina intrare simpla in confederatiunea de nordu nu o voru spriginĩ, nice chiaru daca constitutiunea confederatiunei s'ar' modificã.

Berolinu, 28. sept. (Oficialu.) Mundolsheim, 28. sept. Noptea, la 2 ore, s'a inchiatu capitulatiunea Strassburg-ului prin colonelulu Leszinski, 451 oficieri si 17.000 fetiori, computandu-se intre acesti-a si gardistii nationali, au depusu armele.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU Redactoriu respund. interim. IONU FORUTIU.

Singurul depositoryu de inventiuni noue in Austri'a.

Admonitiune. Pasta Pompadour, care este adusa in comertiu prin mine si carea, prin efectulu s'ũ ecolinta a atãtu in timpul celu mai scurtu una aprobeze generale. se falsifica de unu timpu incoce de mai multe firãde, de ace'a incuno-cintiunã pre onoratu P. T. publicu, ca adevãrata s'ũ originala pasta-pompadour numai in depositulu subscrisulu se potu aflã curatã. Acèsta pasta servese spre a curãti facia de ori-ce pote, costi, peoingino, adesea spre conservãrea, infrumãsiãrea si inlãnãrea tipulu. 1 sticluia 1 fl. 50 cr.

Tote sunt cu potãntã. Curãti ochii si trecera indulu prin urechile acurãti; prin unu instrumentu simpũ si ingeniosu a succesa, ca ochii cei mai slabi, chiaru si in inseratu, sè pota infira in celu mai subire acu fãra multa incozãrea, si acèsta instrumentu, d'impreuna cu avãsãrea, costa numai 25 cr., sorta mica 4 cr.

Alungãrea dorerei de dinti. Ori-ce dorere de dinti, atrasa prin reuma s'ũ racioru, se vindeca intru un momentu prin nouele picãture de dinti de Berolina. Garantiã atãta este de sigura, incãtu daca nu va avẽ nice unu efectu se retrãmitu banii. 1 sticluia, d'impreuna cu avãsãrea, 80 cr.

Inventiune practica. In fine a succesa a produce unu prãvu de tintã, care va mãmãnu pre fia-cãtu; intruce pre tote cele-lalte atãtu prin bunãtate, cãtu si prin pretulu bogãtu; amestecãndu-se cu o parte de apa se potu produce momentanu ca mai buna si mai negrã tintã strãlucosã, carea se potu intrebuintã indatã. 1 pachetu de ajunsu pentru una cupã, costa 20 cr.

Prãvu brillantiu. Este unu felu de prãvu nou inventatu de metalu, compusu chimicu, care corespunde pre depinu numãliti ce l'ũ datu. Unu obiectu de metalu pretiosu s'ũ nepetiosu, care are pote urite, invãchito si necãratu, trebuescã stãrua usioru on acèstu prãvu si indatã primese facia brillantã. Acèstu prãvu curãti si polisea obiectulu cu una nitulea surprinditorã. 1 sticluia, d'impreuna cu avãsãrea, 25 cr.

Pasta de poliatu. Unu mediu-locu nou inventatu, cu care fia-cãtu, cu carea mai mare usiorãte si fara nice una ostensã, si pote polii frumosu mobilu invãchito si intencate si aite lucruri de casa. Una sticluia, d'impr. cu avãsãrea de ajunsu pentru una garniturã de mobilu intregu, costa 80 cr.

Globu de curãtitu argintulu, este unu mediu-locu excelente spre a face sè lucesca ca si candu arũ fi noue, tote obiectele de metalu devente intencate (orbe), este neapãratu de trebuintã pentru arginturi si aurũ. 1 bucatã 5 cr.

Inventiune nouã. Cerus'a chimica substitue pre cea mai buna tinta de notãtu; dacã scriu cu ea, ca cu una cerusa ordinãria, pre materi'a (stefã) ce voiescã sè o insemãzi, dupa unu singuru spalã: a stefã, semnul se areã negru si notãribilũ. 1 bucatã costa 35 cr.

Prãvu de argintãtu face forã a deo-ori servitiu excelentu; acèstu-a argintãtu in cãtu-va minutu ori ce metalu pentru timpu indelungãtu si se recomandã ce osebire pentru obiecte placate cu argintu, cari si-au schimbãtu colorã. Obiecte de pacofonu se potu prefãce in argintu. 1 pachetu 25 cr.

Unu regulatoru pentru ori-ce felu de orologiu este orologiu de sorã cu compãsu, regulatu si este forte de recomandatũ fia-cãtu omu, de ora-ce tu dacã vobũtu orologiu, in adevãru siguru, se pota indreptã tote orologiele mecanice. 1 bucatã fãna 25 cr.

Prãvu de paliatu. Prin intrebuintãrea acèstui prãvu la spalãtu, curãtu cãtu-va timpu, ucu si bani. Celu mai mare avãntãcin este insee, ca se curãtu rãfãle mai multu ca prin ori-cãre altu mediu locu. 1 pachetu de unu fontu 30 cr.

Lacete americãne patentate de asigurãntã, au una constructiune minãnatã si sunt sigure facia cu ori-ce felu de spãrgere violentã. 1 bucatã, sorta mica, 30. 40. 50 cr.; 1 bucatã, sorta mare, 70. 90 cr. pãna la 1 fl.; 1 bucatã mare cu doue chãie 1 fl.; 1 bucatã pentru tãse (trãiste) de oiãgiu 25. 40 pãna in 50 cr.

Inele dentru ochiuru de gainã, facule d'in lana de Angorã. Una duzina 25 cr.

Forfeces englese d'in celu mai bunu ocelu; 1 bucatã forfeces de tãtu-forfe fine 25. 35 pãna la 45 cr.; 1 bucatã forfeces de brodaritu forte fãna 20 pãna la 30 cr.; 1 catena pentru forfeces 10 cr.

Cerusele cu masina oferu unu mare avãntãgiu, ele curãtu pre omu de molestã a scrieri si sunt assecurate contr'a sup-rei verulu. 1 bucatã in lemnu 10 cr., in osu 15 cr., 1 bucatã d'impreuna cu tocu de pena si costu 90 cr., 1 impletura a capãneli, ce ajunsu trei lune, 10 cr., 1 bucatã gumã de rasu pentru cerusa si totã 5 cr.

Centura pitoreloru de imediatã este de recomandatũ fia-cãtu omu spre conservãrea sanãtãtii. Prin intrebuintãrea acèstui centure (sau matoru de mãmã) mãmãriãna, carea motã palea si o face impetãribilã, incãtu nite dupã ce mai lungã ambilãre ca gãtele (calcãni) prin apa nu se sente urechile si asto-felul corespunde scopulu in cea mai mare mãmãra. 1 butlica 40 cr.

Viesu excelentã, amestecatã cu caucãnu, dã unu lãstru ca de lacu si face peolu trãnicã. 1 sticluia (de 1 fontu) 30 cr.

Tintã magica (farmecãtorã), se pote intrebuintã in gluma si seriosu. Una opãtã, scriu cu acèsta tintã, romãne chiaru si pentru ochiuru celu mai ageru unu secretu eternu; numai acelu-a o pote cofi, care posedã avãsãrea si aplicãtiunile recãrate. 1 sticluia 25 cr.

Mediu-locu practicu pentru a curãti pantalonii, in timpu plouosã, de intãrãre si mãmãra. 1 pachetu 5 cr.

Mediu-locu practicu de a colorã perulu, prin care intru unu momentu poti colorã perulu suru dupã placã, cã stãnuu negru, si primese totu-odãtu fãta nãstrã. Este pregãtitu d'in plante si nice d'cãtu strãlucosã. 1 cartonu, d'impreuna cu avãsãrea, 2 fl.

Celu mai nou prãvu pentru regina, garantãtu; mediu-locu spre a delãtura ori-ce patã de rugina d'in pandiu, matese si d'io ori-ce felu de materiã (sofa) fara exceptiune, precum si d'in obiecte de ocelu si de feru. Unu pachetu 30 cr.

Lãstru (lacu) de pele englesu, prin care ori-ce specie de pele capeta una elasticitate si unu lãstru frãnosu ca ogãntã. 1 bucatã mica 25 cr., mare 45 cr.

Celu liquidu, este mediu-locu celu mai neapãratu de trebuintã in ori-ce casa, de ora-ce cu ajutorulu lui pote face cine-va singuru diferitiu reparaturã, ce se învãcu in casa; acèstu celu tienã anti intregi si se pote intrebuintã in stare recã. — Una butlica fãna 20 cr.

Imbrãmãmãntã de patã, fãra mirosã si nepenetrãbile spre a impẽdã strãbãtãrea uduini; se intrebuintãza la copii, bolnavi si femei leuse (ohendela, pre patulu de nascere). 1 bucatã 90 cr., f. 1.20. 1.50, 1.70

Eteru de usnore saponina c. r. priv, delaturã in cãtu-va minutu tote petele de ori-ce numã si de pre ori-ce felu de materiã, fara exceptiune. Acèstu nouu productu intruce prin efectulu s'ũ tote fabricãti de scãtuã naturã, de ora-ce nu vãtãmã nice chiaru cea mai fina colorã si usã indatã, fãra a lasã mirosu. Este de recomandatũ ce osebire si pentru curãtãrea mansieleru. 1 butlica d'impreuna cu avãsãrea 40 cr.

Prãvu contra asidurã de pitore. Acèstu-a delaturã molestã asidurã a pitoreloru si mirosulu celu mãmãre neplãcutu ce se nasce prin acã; conservãza si incãlãmãmãntã. 1 sticluia d'impreuna cu avãsãrea, de ajunsu pentru 3 lune, 50 cr.

Cimentu (lãtu) universalu de Parisu servese spre a impreunã unu usmal sticla, porcelanu, petre, spuma, lemnu, etc. asã, incãtu sè nu se mai desfacã, ci spre a impreunã chiaru lucruri diferite d'ã. lemnu cu metãlu, sticla cu porcelanu etc., asã incãtu sè devãsa unu corpũ. 1 pachetu de acèstu mediu neapãratu in ori-ce casa numai 10 cr. — Acelu-si cimentu in stare liquidã, forte spõnicu. 1 butlica 30 cr.

Ferice de dinti electrice, prin cari se potu conservã dintii curãti, albi, sanãtãti si fãra mirosu, fara a intrebuintã pasta de dinti sau altu medicamentu, ci numai cu apa curatã. Spre a potã avã mare trecere, s'a fãcãtu pretulu unei bucatã numai la 60 cr.

Mãrcã de sigilatũ epistole, cari pentru comoditãtea, astãntãrea si pentru incãlãmãmãntã dacã siguru sunt de a se preferi ohateloru si cerei rosie, in calitate forte finã, cu firma, insigne, numã, s'ũ monogramã dupã placã. 500 bucatã fãna 1.30, 1000 bucatã fãna 2.20.

Nouele masine de aprinde pureci se potu capãtu. 1 bucatã 20 cr.

Pene regulatorice, cari se potu indeptã dupã ori-cãre mãna si ori-ce papã, asã incãtu cu unã si acã-si pãna se potu tãce trasarelẽ cele mai fine. precum si cele mai grosã caligrafice. 12 bucatã 24 cr.

Penicele adevãratu englese. 1 bucatã cu doue tãisã, 20. 30. 40 cr. cu trei tãisã 50. 60 cr., sorta cea mai fina cu trei tãisã 60. 70. 90 cr., f. 1. 1. cu 4 tãisã 80 cr., f. 1. 1.20

Otrava patent, pentru stãrpiãrea totoruru siorecãloru, e otãniloru, nevãstucãloru soboliloru. Vãndãrea este garantãtu. 1 cutã mare de tãncã 1 fl. v. a.

Oleulu de nucẽ este celu mai bunu pentru a tienẽ perulu in stare recãtu si pentru a dã pentru unu s'ũ deschisu colorã inchisã; tote preparãte chimice sunt strãlucosã. Me sentiulu onoratũ a potã innocẽntãtiã pre onor. P. T. publicu, cã posedã unu depositu de oleulu de nucẽ ne falsificãtu, prospectu si dupã-rãfãsu. Una butlica, mica 25 cr., mare 45 cr.

Mediu-locu radicalu spre a stãrpiã ochii de gainã calu multu in optu zile, fara a li se mai vedã urmã. Acèstu mediu de nou adãtu intruce pre tote de pana acum si de acã se vinde pre garantã. — 1 sticluia d'impr. cu aplicãtiunile recãrate 40 cr.

Singurul depositu in Austri'a de oleulu de Arnica nefalsificãtu, care contine miraculosulu efectu, de a lungã dorerea de capu de a intãri peolu capulu si nervii si asto-felul a promove crescãrea perulu in timpu forte scurtu, chiaru si in locuri plãsiuve; elu delaturã chiaru si mãmãra ce se forma pre capu. Cu medicamentu se intrebuintãza acèstu oleulu la stãrpiã, scãlãtuã, frãnturi de membre, reuma, apãrideri, etc. Mai pre largu in descrierea acãstui. 1 butlica 1 fl.

Sãpunu-glicerinu-transparentu curãtu cu cele mai fine mirosu, 1 bucatã 5. 10. 15. 20 cr., mare 25 cr. 1 sticlu pomada de peru usurosu 30 cr., 1 bucatã fãsãtoru adevãratu, usurosu, asemenã pentru peru. 20 cr., sãpunu glicerinu, liquidu, 1 butlica 25 cr., Crãme glicerinu spre a conservã tipulu curãtu, 1 butlica 45 cr., precum si alti artifiici de toaleta si parfumu d'in intãtu si d'in afãru pre aleã.

Pasta excelentã pentru lãstruireã pavimentulu (poducelu odãtel), dacã celu mai frumosu lãstru si intruce pre tote cele-lalte in privintã durãte. 1 sticluia, de ajunsu pentru 3 odã, 1 fl.

Pasta de pele cu caucãnu pentru a scuti peolu de strãlucãre; de recomandatũ ce osebire pentru hamuri de cai, etc. Una cutã de tãncã 60 cr.

Celu mai bunu pasta pentru briaã. Prin acèsta pasta se curãtu acãstui briaã. 1 sticluia 25 cr.

Neapãratu de trebuintã pentru ori-ce casa sunt butii ascutituri patentãti, cu cari poti acurãti intãtu minutu, cu multa usiorãte si fara nice una ostensã, tote instrumentele de tãiatu, precum forfeces, cutãie etc. 1 bucatã numai 35 cr.

Sãpunu medicinicu de pãura, humilu si sãpunu miraculosu, mediu-locu aprobatu si siguru contr'a o. f. carei bole de pele, lepra, spãstãra, pãngãre, chãndure, etc. De intrebuintãza la copii si omeni adulti. 1 bucatã d'impr. cu avãsãrea 25 cr.

Apã cea mai bunã vienesã pentru stãrpiãrea peteloru, sticla 10 cr.

Encrivoir. Acèstu-a scots intru unu momentu d'in rãfu s'ũ d'in site specie de stãtu tãse petele de tinta, recãtu acũ degãã veclã. 1 butlica 25 cr.

Eteru de musce forte plãcutu mirositoriu pentru odã, salone, bucatãria (cuina), si in decursu de 1/4 de ora atãrpesce tote muscele. 1 sticla 30 cr.

Totu ce e nevãditu devine vediatu! prin nouele microscopẽ de posãntãru, sãri mãmãre fia-ce obiectu de 10, 20, 30 pãna la 100 de ori, asã incãtu se potu vedã chiaru si ani mãmãle d'ũn apã curãtu de leutu, si acèste microscopẽ se potu intrebuintã in forã multe chipuri. d. s'ã candu campuri fãrãzã, fructe, legãme, la lucruri de tãntãtu, la anãnsãri si scrotãri naturale, etc. 1 bucatã cr. 40. 60. 80. fl. 1. 1.20. 1.50.

Morte totoruru insectorulu molestã! prin essentia de nou inventatã, careã omora tote insectele. Acèsta are calitateã unu numã de a stãrpiã curãntu tote insectele, ci se scoteseã si de tãncãreã loru; de a se intrebuintãza contr'a sticãtiiloru, rãi, moliciiloru, paruciloru etc. 1 butlica mare 30 cr.

Unu documentu inventatũ despre arãplã'a inãstãrãre a onor. mel. P. T. publicu d'in privintã oclãri arãsi e postãtu oficialu d'in anulũ 1869 : 19,000 si d'in anulũ 1869 : 24,000 expeditãri, fãcãtu de asãntãmãntu. La acèstu numãru nu se vãreã nice unã d'intre firmele de astã.

Unu documentu inventatũ despre arãplã'a inãstãrãre a onor. mel. P. T. publicu d'in privintã oclãri arãsi e postãtu oficialu d'in anulũ 1869 : 19,000 si d'in anulũ 1869 : 24,000 expeditãri, fãcãtu de asãntãmãntu. La acèstu numãru nu se vãreã nice unã d'intre firmele de astã.

ADNOTIUNE: De ora-ce numitiã artici se si falsifica, trãgu atentiunea onor. P. T. publicu, cã n u m a i in depositoryulu subscrisulu se potu aflã c u r a t i. List'a pretiuriloru totoruru obiectelorũ, ce se afla in depositu, se dã gratis.

Totu odatã facu atenti pre onor. locuitori d'in provincia asupr'a departementulu meu de comisiuni, este unicu de feliulu acèstu-a, care esecuta iute si estinu ori-ce comisiuni, in ori-ce privintã, este deci de recomandatũ la numerose comandãri.

A. FRIEDMANN in Vien'a, Praterstrasse Nr. 26.